

En discurs cun Diego Deplazes e Clau Dermont

La Pro Svizra Rumantscha metta la digitalisaziun en il center da sia activitad

MARTIN CABALZAR/FMR

■ **A la radunanza annuala digitala da la Pro Svizra Rumantscha èn las sfidas futuras da la Rumantschia stadas en il center.** En in discurs moderà da la presidenta *Barbla Etter* han il nov secretari da la Lia Rumantscha *Diego Deplazes* ed il nov collavuratur da la secziun cultura e societad en l'Uffizi federal da cultura *Clau Dermont* discutà da lur lavur. La Pro Svizra Rumantscha vegn timunada vinavant d'in copresidi cun *Barbla Etter* (en uffizi) e da *Dominic Blumenthal* (nov) che remplazza *Clau Dermont* ch'è sa retratg pervi da conflicts d'interess cun sia funcziun actuala. *Alina Müller* entra da nov en suprastanza. Confermads vegnan *Flurin Bundi*, *Martin Cantieni* ed *Annetta Janka-Zini*.

Da la discussiun accurrada resorta che la digitalisaziun è ina gronda sfida, dentant er ina gronda schanza per la Ru-

mantschia. Cun satisfacziun prenda la PSR enconuschientscha dal fatg che differentas instituziuns ed er interpresas privatas han prendì l'iniziativa da lantschar projects e da stgaffir programs per la promoziun da lingua. Fitg urgents èn numadamain vocabularis digitals, programs da correctura, da transcripziun e translaenziun. Actualmain èn cunzunt Radiotelevisiun Svizra Rumantscha (RTR) e la Scola auta da pedagogia (SAP), dentant er firmas privatas fitg activas sin quest sector. Impurtant saja uss da betg stgaffir dublettas, sfarlattond uschia resursas persunalas e finanzialas. Indispensabla è perquai ina buna coordinaziun.

En quella rolla vesa la PSR cunzunt la Lia Rumantscha. En quest connex vegn er punctuà che las differentas puschidas vegnian colliadas e stettian a disposiziun gratuitamain ed a moda simpla a tuts interessents.

Concretisar il messadi da linguas

Il messadi chantunala per la promoziun da las linguas minoritaras cuntegna betg main che 80 mesiras per la promoziun da las linguas minoritaras da noss chantun. El è vegnì elavurà sin fundament dal rapport davart la situaziun dal rumantsch che l'Institut per democrazia ad Aarau ha fatg per incumbensa dal Cussegl federal. La PSR vegn a dar al chantun ed a la LR in feedback detaglià e pretender da priorisar pli cleramain las differentas mesiras. Pliras da quellas duain er vegnir integradas en la nova strategia da la LR che vegn a vegnir preschentada l'atun 2021 a la radunanza da delegadas e delegads, sco quai ch'il nov secretari general da la LR *Diego Deplazes* ha confermà. La PSR ha er pudì prender posiziun tar la nova strategia ed è satisfatga ch'intginas da sias propostas èn vegnidadas resguardadas. La PSR punctuescha dentant che la realisa-

ziun da tut ils projects menziunads en ils messadis da cultura pretendan er in augment substanzial da las contribuziuns finanzialas dal maun public.

Sin plaun federal ha l'Uffizi federal da cultura elavurà las novas cunvegns da prestaziun cun il chantun Grischun, sco quai che *Clau Dermont* infurmescha. Quellas sa basan sin il messadi da cultura federal è resguardan er las conclusiuns dal studi dal Center per democrazia. Puncts centrals da promoziun vegnan ad esser la transformaziun digitala, la promoziun ed il barat linguistic en la diaspora e la scolaziun e furmaziun linguistica dal stgalim da scolina, sur las scolas medias e professunalas fin a l'universitad. Tenor la PSR duai il chantun far ina politica da linguas pli pro-activa a favur dal rumantsch e controllar pli sistematicamain che la lescha da linguas vegnia respectada ed ademplida tant da l'admini-

straziun chantunala, d'instituziuns publicas parentadas e da las vischnancas.

Reclamaziun.ch ed aquari rumantsch

La PSR è vidlonder da rimnar (sur www.reclamaziun.ch) exempels concrets da brevts, publicaziuns, inscripziuns e paginas d'internet nua ch'il rumantsch vegn emblidà. La PSR supplitgescha perquai d'annunziar ad ella exempels concrets per pudair reagir en il dretg lieu. Cun quest project vul la PSR cumbatter questa disa negligenta e donnegianta dal rumantsch. Cun ses «aquari rumantsch» vules la PSR inizialisar ina rait da contact cun giuvnas rumantschas e giuvens rumantschs ch'èn sparpagliads per la Svizra e per l'entir mund enturn. Cun la rait da contacts vul la PSR facilitar da restar en contact cun persunas motivadas da s'engaschar per il rumantsch cun sentupadas persunalas e virtualas e cun realisar ideas e projects.